

NGOẠI GIAO VIỆT NAM - MỘT “ĐIỂM SÁNG” TRONG THÀNH TỰU CHUNG CỦA ĐẤT NƯỚC NĂM 2020

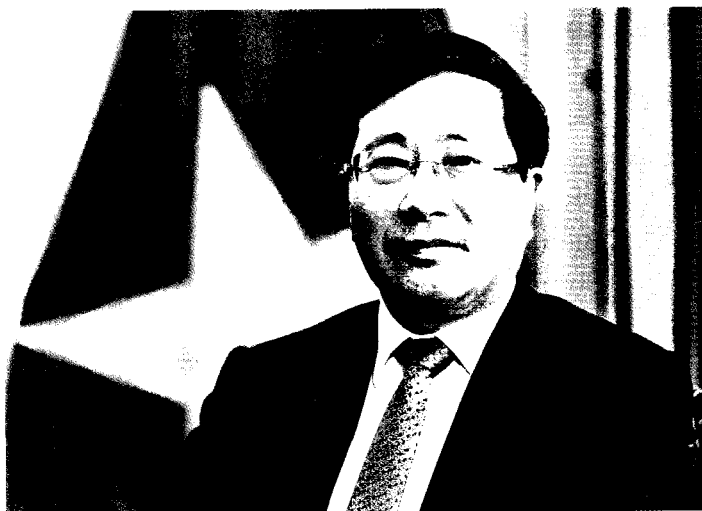
LTS: Ngày 24/12/2020, Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Phạm Bình Minh đã có buổi trả lời phỏng vấn báo chí thường niên. Chia sẻ thông tin với báo giới, Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Phạm Bình Minh đã đánh giá về những thành tựu nổi bật mà đối ngoại Việt Nam đạt được khi đảm nhiệm vai trò kép trong năm 2020, trong đó việc chuyển đổi hình thức hoạt động đối ngoại, tăng cường trao đổi bằng điện đàm, trực tuyến; thực hiện thành công việc bảo hộ công dân trước những tác động, ảnh hưởng của đại dịch Covid-19; những kết quả cụ thể cho thấy thành công xuất sắc của Việt Nam trong vai trò Chủ tịch ASEAN, Chủ tịch AIPA cũng như năm đầu tiên của nhiệm kỳ Ủy viên không thường trực Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc... là những nội dung đáng chú ý. Tạp chí *Nhịp cầu Tri Thức* xin trân trọng giới thiệu nội dung trả lời phỏng vấn của Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Phạm Bình Minh.

Phóng viên (P.V): Xin Phó Thủ tướng cho biết những thành tựu nổi bật mà đối ngoại Việt Nam đã đạt được trong năm 2020?

Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Phạm Bình Minh (PTT, BTBNG Phạm Bình Minh):

Năm 2020 là một năm đặc biệt. Tình hình thế giới, khu vực đều biến động hết sức nhanh chóng và đặc biệt khi Covid-19 xảy ra, toàn thế giới cũng như ở khu vực và nước ta đã chịu ảnh hưởng lớn về mọi mặt, từ chính trị, kinh tế, xã hội cho đến sức khỏe của người dân.

Trong bối cảnh đó, dưới sự lãnh đạo của Đảng, cả hệ thống chính trị chúng ta đã làm tốt nhiệm vụ kép, vừa kiểm chế được dịch Covid-19, đồng thời vẫn giữ được môi trường ổn định, phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Đó là thành tựu lớn lao của đất nước, cũng là cơ sở hết sức thuận lợi cho các hoạt động đối ngoại của Đảng và Nhà nước ta trong năm 2020.

Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Phạm Bình Minh

Khi đại dịch Covid-19 xảy ra, các hoạt động đối ngoại của các nước trên thế giới đều bị ảnh hưởng rất lớn. Việt Nam cũng không ngoại lệ, nhưng trong năm 2020, chúng ta vẫn triển khai được các hoạt động hết sức quan trọng, cả đối ngoại song phương và đối ngoại đa phương.

Thứ nhất, năm 2020, chúng ta đã chuyển đổi hình thức duy trì quan hệ với

các đối tác, thông qua việc trao đổi bằng điện đàm, hình thức trực tuyến thay cho các chuyến thăm giữa lãnh đạo cấp cao của Đảng và Nhà nước. Trong năm qua, hơn 33 cuộc điện đàm giữa lãnh đạo cấp cao của Đảng và Nhà nước ta với lãnh đạo của các nước trên thế giới cũng như trong khu vực được thực hiện. Trong các cuộc điện đàm, các nội dung về tăng cường quan hệ giữa Việt Nam với các nước vẫn được triển khai. Đây là một điểm hết sức đặc biệt.

Thứ hai, năm 2020, đảm nhận vai trò là Chủ tịch ASEAN, Chủ tịch Liên minh Nghị viện Đông Nam Á (AIPA), đồng thời là Ủy viên không thường trực của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc, có thể nói cho đến thời điểm này chúng ta đã hoàn thành xuất sắc vai trò của mình trên các cương vị đó với những kết quả hết sức cụ thể. Đó là tiếp tục đề cao sự đoàn kết, gắn kết, vai trò trung tâm của ASEAN trong các vấn đề thích ứng với những biến động trên thế giới, trong khu vực và từng quốc gia. Chúng ta cũng đã có những đóng góp tích cực vào giải quyết các vấn đề trong Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc, với tâm thế của một nước có "tiếng nói", đồng thời là đại diện của các nước đang phát triển, các nước trung bình và nhỏ trong Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc.

Thứ ba, về hội nhập kinh tế, trong năm 2020, chúng ta đã cùng với Liên minh châu Âu triển khai việc thúc đẩy và thông qua Hiệp định thương mại tự do (EVFTA) và cùng với các nước trong ASEAN thúc đẩy để Hiệp định thương mại RCEP được ký kết. Đó là những đóng góp hết sức quan trọng vào hoạt động kinh tế đối ngoại của Đảng và Nhà nước ta.

Thứ tư, một nhiệm vụ hết sức quan trọng mà đối ngoại Việt Nam năm 2020 đã thực hiện là bảo hộ công dân trong tình hình mới, khi đại dịch Covid-19 xảy ra trên thế giới khiến nhu cầu bảo vệ,

bảo hộ công dân của Việt Nam ở nước ngoài trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Chỉ riêng số lượng các cuộc gọi hỏi về các lĩnh vực liên quan đến bảo hộ người dân ở nước ngoài thông qua tổng đài điện thoại bảo hộ công dân đã tăng gần 200% trong năm nay. Nhưng điều lớn nhất mà chúng ta đã làm được trong bối cảnh đại dịch Covid-19 là: Việt Nam là một trong số ít các nước đã có các chuyến bay đưa công dân nước mình đang học tập hoặc thăm viếng ở nước ngoài bị mắc kẹt trở về nước. Chúng ta đã triển khai trên 260 chuyến bay, chở 73 nghìn công dân Việt Nam từ 59 quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới về nước một cách an toàn. Đó là nhiệm vụ hết sức quan trọng trong bảo hộ công dân.

Thứ năm, việc quảng bá hình ảnh về đất nước và con người Việt Nam ra nước ngoài vẫn tiếp tục được thực hiện. Chúng ta đã kỳ vọng, với vai trò Chủ tịch ASEAN, Việt Nam sẽ thu hút nhiều phóng viên báo chí nước ngoài tới để thông qua đó, quảng bá về đất nước, con người Việt Nam. Tuy nhiên, đại dịch Covid-19 đã làm ảnh hưởng lớn đến việc này. Trong tình hình đó, báo chí Việt Nam đã thúc đẩy hoạt động đối ngoại, tiếp tục quảng bá đất nước, con người Việt Nam thông qua phương thức mới, đó là nền tảng số. Thực tế cho thấy, qua nền tảng số, việc quảng bá hình ảnh của Việt Nam đã vươn xa hơn nhiều so với trước đây.

Trong các hoạt động đối ngoại của năm 2020, điều tiếc nuối chưa làm được là việc chưa tổ chức được các chuyến thăm của lãnh đạo, các đoàn công tác của các nước đến Việt Nam - với vai trò nước chủ nhà ASEAN 2020, do đại dịch Covid-19. Nhưng đổi lại, chúng ta có thể sử dụng các phương thức khác để bày tỏ lòng hiếu khách của Việt Nam thông qua các cuộc điện đàm, quảng bá hình ảnh đất nước và con người Việt Nam qua hình thức trực tuyến.

P.V: *Có thể nói, năm 2020 đánh dấu mốc lịch sử của đôi ngoại Việt Nam khi đảm nhiệm vai trò kép. Xin đi sâu hơn vào từng vai trò đó. Đầu tiên là với vai trò Chủ tịch ASEAN 2020, Phó Thủ tướng đánh giá như thế nào về việc đảm nhiệm vai trò này của Việt Nam?*

PTT, BTBNG Phạm Bình Minh:

Việt Nam bước vào năm 2020 với vai trò Chủ tịch của ASEAN. Nhìn lại, chúng ta thấy rằng năm 2020 có rất nhiều khác biệt so với các năm trước. Khác biệt lớn nhất chính là việc xảy ra đại dịch Covid-19 mà không nước nào có thể lường trước được và đương nhiên nó ảnh hưởng trực tiếp đến hoạt động của ASEAN bởi đặc điểm của ASEAN là phải có hội nghị các cấp, các mức độ để thảo luận, trao đổi và định hướng cho các hoạt động.

Song, Việt Nam đã hoàn thành xuất sắc vai trò Chủ tịch ASEAN. Đây không phải là đánh giá của chúng ta mà là của cộng đồng quốc tế nói chung và của các nước ASEAN nói riêng.

Trước tiên, chúng ta đã đề ra một chủ đề hết sức đúng với tình hình, đó là “gắn kết và chủ động thích ứng”. Chủ đề đó vừa thể hiện mục tiêu mà ASEAN muốn hướng tới trong năm Việt Nam làm Chủ tịch, đồng thời là thông điệp của ASEAN ra thế giới. Với chủ đề đó, chúng ta đã hướng tới và thực tế đã đạt được mục tiêu là tăng cường vai trò trung tâm đoàn kết của ASEAN, tăng cường sự thích ứng nhanh chóng của cả khối ASEAN đối với tình hình thế giới cũng như khu vực và đối với từng nước.

Thứ hai, chúng ta đã bảo đảm thực hiện được toàn bộ nội dung đã đề ra của năm Chủ tịch ASEAN 2020, đó là vấn đề xây dựng Cộng đồng ASEAN. Trong cả năm ASEAN 2020, chúng ta đã thông qua trên 80 văn kiện, trong đó tập trung vào 3 nội dung cơ bản: xây dựng Cộng đồng ASEAN, rà soát lại Hiến chương ASEAN, xây dựng Tầm nhìn ASEAN sau năm 2025.

Thông thường, các nước Chủ tịch sẽ đưa ra các sáng kiến và bảo đảm việc thực hiện các sáng kiến đó. Trong năm 2020, chúng ta dự kiến đề xuất 32 sáng kiến. Cho đến nay, 28 sáng kiến đã được đưa vào các văn kiện. Đó cũng là thành công của một nước Chủ tịch ASEAN khi đưa các sáng kiến của mình đáp ứng được sự quan tâm chung của các nước ASEAN, đồng thời thích ứng được với tình hình.

Thứ ba, cho đến nay, có thể nói ASEAN là một trong số ít tổ chức khu vực thích ứng rất nhanh với tình hình Covid-19. Với vai trò Chủ tịch, Việt Nam đã tổ chức được các hội nghị đặc biệt của ASEAN, giữa ASEAN với các đối tác để ứng phó với Covid-19 và đưa ra được 4 nội dung để thích ứng với Covid-19 bao gồm: xây dựng được quỹ ứng phó; xây dựng được kho dự phòng; xây dựng được kế hoạch để thích ứng với từng kịch bản của Covid; xây dựng được kế hoạch phục hồi kinh tế sau Covid-19.

Thứ tư, chúng ta đã rất nhanh chóng chuyển đổi phương thức tổ chức các hội nghị, các cuộc họp của ASEAN trước sự xuất hiện của đại dịch Covid-19, bảo đảm tất cả các cuộc họp của ASEAN vẫn được tổ chức theo đúng kế hoạch và trên tất cả các lĩnh vực với ba trụ cột chính trị - an ninh - quốc phòng, kinh tế và văn hóa - xã hội. Năm 2020, chúng ta đã tổ chức trên 550 cuộc họp trực tuyến, trong đó có 20 cuộc họp cấp cao, có những cuộc họp cấp cao thường niên như Cấp cao 36, 37 và các cuộc họp cấp cao của ASEAN với các đối tác đặc thù về ứng phó với Covid-19, 70 cuộc họp cấp Bộ trưởng.

Thứ năm, chúng ta đã đưa ra những nội dung mới trong các cuộc họp của ASEAN, như việc nêu cao vai trò của phụ nữ với việc lần đầu tiên tổ chức Hội nghị cấp cao trong ASEAN về phụ nữ, đây cũng là vấn đề xuyên suốt của

chúng ta khi chủ động tham gia vào hoạt động ngoại giao đa phương không chỉ trong ASEAN mà cả tại Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc. Một chủ đề mới cũng được chúng ta đưa ra là sự tăng cường kết nối, trao đổi giữa ASEAN với các tiểu khu vực, cụ thể là hợp tác của các nước trong khu vực Mêkông.

P.V: *Đôi với vai trò là Ủy viên không thường trực Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc, Phó Thủ tướng đánh giá như thế nào về kết quả thực hiện nhiệm vụ này?*

PTT, BTBNG Phạm Bình Minh:

Đây là lần thứ hai Việt Nam trở thành thành viên của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc. Với nhiệm kỳ 2020-2021, chúng ta có một tâm thế hết sức vững vàng bởi lẽ chúng ta có được số phiếu bầu lớn nhất trong lịch sử của Hội đồng Bảo an là 192/193. Điều đó thể hiện lòng tin của các nước vào Việt Nam. Chúng ta là đại diện cho các nước đang phát triển, các nước vừa và nhỏ. Chúng ta phải nói lên được tiếng nói của các nước trong Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc.

Trong năm đầu tiên của nhiệm kỳ tại Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc, chúng ta đã tham gia đóng góp hết sức tích cực trên nguyên tắc bảo đảm độc lập, tự chủ, tôn trọng luật pháp quốc tế và lợi ích của các nước. Chính vì vậy, chúng ta đã có những đóng góp quan trọng và hiệu quả vào sự đồng thuận trong Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc để giải quyết những vấn đề của khu vực cũng như trên thế giới, đặc biệt là những vấn đề mới nổi.

Đặc biệt, ngay trong tháng đầu tiên là thành viên Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc, chúng ta đã đóng vai trò là Chủ tịch của Hội đồng và cho đến nay cũng là tháng duy nhất trong năm tổ chức được tất cả các cuộc họp trực tiếp. Chúng ta đã phát huy tốt vai trò Chủ tịch của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc, kết hợp được với vai trò Chủ tịch của ASEAN, tổ chức thực hiện được hai

nội dung hết sức quan trọng: Một là, tổ chức được phiên họp mở của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc về việc tăng cường thực thi Hiến chương Liên hợp quốc. Đây là cuộc họp mở có sự tham gia đông đảo nhất trong những năm qua tại Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc. Điều đó cho thấy chúng ta đã đồng hành cùng nguyện vọng chung của các nước trong việc đề cao tinh thần tôn trọng Hiến chương Liên hợp quốc cũng như đề cao vai trò của luật pháp quốc tế trong việc xử lý các vấn đề của Hội đồng Bảo an và các nước thành viên của Liên hợp quốc. Hai là, đưa ra được vấn đề hợp tác giữa Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc với ASEAN. Đây cũng là lần đầu tiên chúng ta nêu cao được sự hợp tác giữa Hội đồng Bảo an với một tổ chức khu vực là ASEAN.

Trong năm 2020, chúng ta đã thúc đẩy các ưu tiên của Việt Nam và cơ bản đã thực hiện được những ưu tiên đó. Trong đó, ưu tiên lớn nhất là thúc đẩy vai trò của phụ nữ đối với hòa bình, an ninh với việc tổ chức được Hội nghị toàn cầu về phụ nữ và hòa bình, an ninh. Có lẽ việc Việt Nam đứng ra tổ chức thành công một hội nghị vừa trực tiếp, vừa trực tuyến liên quan đến phụ nữ và hòa bình, an ninh với sự tham gia của nhiều nước, nhiều diễn giả là một điều hiếm có trong năm 2020. Đặc biệt, cam kết "Hành động Hà Nội" đã được 30 nước đồng tác giả để đưa vào văn kiện.

Cũng trong năm qua, Việt Nam đã dự thảo và đưa ra thông qua nghị quyết của Liên hợp quốc lấy ngày 27/12 là Ngày Quốc tế phòng chống dịch bệnh. Đây là lần đầu tiên trong lịch sử tham gia Liên hợp quốc, Việt Nam dự thảo một nghị quyết và được 112 nước đồng bảo trợ, đây là con số kỷ lục về đồng bảo trợ của một nghị quyết. Nghị quyết được thông qua bằng đồng thuận, đánh dấu một dấu ấn vuron tâm của đối ngoại, ngoại giao Việt Nam trên diễn đàn quốc tế, đặc biệt là tại Liên hợp quốc.

P.V: Trong năm 2021, phương hướng, mục tiêu của Việt Nam được xác định như thế nào khi tiếp tục đảm nhận vai trò Ủy viên không thường trực Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc, Phó Thủ tướng có thể chia sẻ?

PTT, BTBNG Phạm Bình Minh:

Năm 2021, tình hình thế giới sẽ tiếp tục biến động. Dịch Covid-19 có thể sẽ kiểm soát được mức độ hoặc cũng có thể chưa được kiểm soát, điều này sẽ tác động không nhỏ đến tình hình chung. Kinh tế thế giới cũng trên đà phục hồi chậm. Đó là những tác động không nhỏ đến hoạt động của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc. Bên cạnh đó, những cuộc xung đột đang tiếp diễn hay những khả năng xung đột mới có thể xảy ra sẽ ảnh hưởng đến hoạt động của Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc. Ưu tiên của chúng ta sẽ tiếp tục là các ưu tiên đã được đặt ra ngay khi tham gia Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc.

Đó là giải quyết các xung đột, quan tâm đến vấn đề trẻ em trong xung đột, phụ nữ với hòa bình, an ninh, vấn đề khôi phục kinh tế, khắc phục hậu quả bom mìn sau xung đột. Một số vấn đề mới cũng hết sức đáng quan tâm mà chúng ta đưa vào ưu tiên là biến đổi khí hậu, vấn đề an ninh và hoạt động gìn giữ hòa bình của Liên hợp quốc. Trong năm thứ hai của nhiệm kỳ, Việt Nam sẽ tiếp tục phối hợp cùng các nước thành viên Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc cũ và mới thúc đẩy các ưu tiên đó.

P.V: Tiếp nối những thành quả của năm 2020, xin Phó Thủ tướng chia sẻ về những nhiệm vụ trọng tâm, những định hướng lớn của đối ngoại Việt Nam trong năm 2021 và cả những năm tiếp theo?

PTT, BTBNG Phạm Bình Minh:

Năm 2021, Việt Nam cũng như các nước trên thế giới sẽ tiếp tục đối mặt với nhiều khó khăn, thách thức. Nhưng cũng cần nhìn nhận chúng ta sẽ có rất nhiều cơ hội, bởi hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn và là mong muốn, ước nguyện của nhân dân toàn

thế giới. Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang phát triển, trong đó kinh tế số, những vấn đề liên quan đến công nghệ cao là cơ hội để chúng ta phát triển, không chỉ về mặt kinh tế - xã hội mà còn tạo ra phương thức mới trong hoạt động đối ngoại.

Với tình hình như vậy, đối ngoại Việt Nam trong năm 2021 sẽ tiếp tục củng cố, làm sâu sắc hơn quan hệ của nước ta với các nước, các đối tác, đặc biệt là các đối tác chiến lược, các đối tác toàn diện, các nước láng giềng bằng những phương thức mới, đạt hiệu quả cao.

Việt Nam cũng sẽ tiếp tục chủ động hội nhập quốc tế thông qua các hoạt động tại Hội đồng Bảo an Liên hợp quốc. Đồng thời trong ASEAN, chúng ta phải làm sao để phát huy được những kết quả trong năm Chủ tịch ASEAN, tiếp tục duy trì đà phát triển của ASEAN cũng như những sáng kiến, những nội dung của ASEAN trong năm 2020 tiếp tục phát triển trong năm 2021.

Đồng thời, chúng ta sẽ tiếp tục ký kết, phê chuẩn các hiệp định thương mại tự do, thực thi một cách hiệu quả, tận dụng được các cơ hội mà các hiệp định thương mại tự do mang lại. Đó là nhiệm vụ chung cho tất cả các bộ, ngành, không phải chỉ riêng của ngành đối ngoại.

Một nhiệm vụ quan trọng hàng đầu là chúng ta phải duy trì môi trường hòa bình, ổn định, bảo vệ chủ quyền biển đảo của Tổ quốc. Đó là mục tiêu hết sức lớn lao và xuyên suốt.

Trong năm tới, nhu cầu được bảo vệ, bảo hộ của công dân Việt Nam ở nước ngoài sẽ còn rất lớn, do vậy, công tác bảo hộ công dân là một trong những trọng tâm của hoạt động đối ngoại.

P.V: Xin trân trọng cảm ơn và xin kính chúc sức khỏe Phó Thủ tướng!

GIAO LINH (thực hiện)